

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA

Na osnovu člana 26 stav 1 tačka 1.4 Zakona o Sudovima, Opšta Sednica Vrhovnog Suda Republike Kosova sazvana dana 04.02.2021, većinom glasova donosi:

Revokaciju uputstva usvojenog na Opštoj Sednici Vrhovnog Suda Kosova, 25.09.2020, GJ.A 189/2020, o nadležnosti izvršnog organa za sprovođenje odluka sudova i ostalih institucija u vezi sa pitanjima porodičnog prava, povraćaj radnika i civilnih službenika na posao i ostale naknade;

Donosi sledeće:

UPUSTVO

O nadležnosti izvršnog organa u vezi odlučanja u izvršnom postupku i o sprovođenju izvršenja za pitanja iz porodičnog prava; povraćaj radnika i civilnih službenika na posao, i ostale naknade

- I. Izvršni organ nadležan za donošenje odluka u izvršnom postupku i za sprovođenje izvršenja po:
  - Svim pitanjima iz porodičnog prava;
  - Povraćaj radnika i civilnih službenika na posao; i
  - Ostale naknade (uključujući plate, jubilarne plate, plate/otpremnina za odlazak u penziju, obroci, bonusi, itd.),je sud, bez obzira na to da je izvršno rešenje (*izvršni dokument*), doneo sud ili neka druga institucija, odnosno neki drugi organ.
- II. Ovo upustvo se ne odnosi na slučajeve čije je izvršenje dozvoljeno pre datuma izdavanja ovog upustva.

Obrazloženje

Nakon donošenja upustva Gj.A.189/2020, dt. 25.09.2020, Vrhovni Sud Kosova primio je zabrinutost Komore Izvršitelja Kosova, i od sudija koji odlučuju u izvršnom postupku

u vezi sa primenom upustva za prinudno izvršenje svih pitanja iz porodičnog prava, vraćanja civilnih službenika na posao i drugih naknada. U kontekstu ovih zabrinutosti, Vrhovni Sud Kosova pokrenuo je unutrašnju raspravu, i istovremeno održao diskusije sa Komorom Izvršitelja Kosova, kao i sa sudijama koji odlučuju u izvršnom postupku za moguće ponovno razmatranje dotičnog uputstva.

Iz razvijenih diskusija proizašlo je da se poteškoće u primeni upustva Gj.A.189/2020, dt. 25.09.2020, pojavljuju zbog nemogućnosti sprovođenja novčanih kazni u izvršnom postupku koji su predviđeni kao bitan mehanizam u sprovođenju izvršenja za navedena pitanja. Iz unutrašnje rasprave Vrhovnog Suda Kosova, zaključeno je da je uputstvo Gj.A.189/2020, od 25.09.2020, doneto pozivajući se na odredbe člana 5 Zakona o Izvršnom Postupku, odnosno odredbe iz člana 5 stav 6 koji propisuje sledeće: *"sud je nadležan da odlučuje u izvršnom postupku i da sprovodi izvršenje sudskih odluka u vezi sa: 6.1. svim pitanjima iz porodičnog prava; i 6.2. vraćanjem radnika i civilnih službenika na posao i drugim nadoknadama"*.

Iz citirane odredbe proizašlo je da je sud nadležan da odlučuje i sprovodi izvršni postupak sudskih odluka. Konkretno, citirana odredba precizira da sud sprovodi izvršenje sudskih odluka, bez stvaranja osnove za sud da primeni i druge izvršne dokumente za ova pitanja. Međutim, nakon ponovne analize odredbi ovog zakona proizišla je potreba za efikasnošću u izvršnom postupku tj, opoziva upustva Gj.A.189/2020, dt. 25.09.2020, i usvajanje ovog uputstva oslanjajući se na sledeće razloge:

Vrhovni Sud Kosova ceni da je nadležnost suda kao izvršni organ od strane zakonodavca utvrđen imajući u vidu prirodu stvari (sva pitanja iz porodičnog prava i vraćanje civilnih službenika i druge naknade), a ne uzevši u obzir da je izvršni dokument izdao sud ili neki drugi vanskudski organ.

U ovom kontekstu, Vrhovni Sud je ocenio da je priroda dotičnih stvari presudna za nadležnost suda kao izvršni organ, stoga je u ovom slučaju ocenio i odlučio da organ koji je izdao izvršni dokument neće imati uticaj na utvrđivanje nadležnosti suda kao izvršni organ.

Odredba člana 312 Zakona o Izvršnom Postupku utvrđuje teritorijalnu nadležnost za izvršenje odluke za povraćaj radnika na posao, tako što se stavom 1 istog člana propisuje da: *"Za rešavanje o predlogu za izvršenje na osnovu izvršnog dokumenta, kojim je poslodavcu naloženo da radnika vrati na posao, ili da ga raspoređuje na odgovarajuće radno mesto i za sprovođenje izvršenja, nadležan je sud na čijem je području zasnovan radni odnos"*.

Iz tumačenja odredbe iz člana 312, stav 1 Zakona o Izvršnom Postupku, proizlazi da zakonodavac određuje nadležnost suda kao izvršni organ koji odlučuje o predlogu za izvršenje na osnovu "izvršnog dokumenta", dok član 5, stav 6 Zakona o Izvršnom postupku, definiše sud kao izvršni organ nadležan da odluči u postupku za izvršenje i sprovođenje izvršenja "sudskih odluka".

Između člana 5 stav 6, i odredbe člana 312 stav 1, Zakona o Izvršnom Postupku postoji jedna kontradikcija, jer se član 5 stav 6 poziva na izvršenje "sudskih odluka", dok se član 312, stav 1 poziva na izvršenje "izvršnog dokumenta". Međutim, dilemu otklanja odredba člana 312, stav 2 Zakona o Izvršnom Postupku, koja utvrđuje koji sud ima isključivu nadležnost za izvršenje odluka u vezi vraćanja radnika i civilnog službenika na posao.

Odredba člana 312, stav 2, ne postavlja podelu između sudskih odluka i odluka drugih organa ili institucija, već unapred utvrđuje sprovođenje odluka bez izuzetka po pitanjima vezanim za vraćanje radnika i civilnih službenika na posao.

Na osnovu ovih razloga se ocenjuje da je sud izvršni organ za navedena pitanja bez obzira na to da je odluka koja služi kao izvršni dokument, doneta od strane suda ili nekog drugog organa ili institucije.

Vrhovni Sud je razmotrio i pitanje nadležnosti za izvršenje izvršnih dokumenta vezanih sa materijalnim naknadama koja potiču iz odnosa rada, i nakon pravne analize po ovom pitanju zaključuje da je nadležni izvršni Organ koji odlučuje u izvršnom postupku i za sprovođenje izvršenja za materijalne naknade za: plate, jubilarne plate, plate/otpremninu pred odlazak u penziju, obroci, bonusi, itd), jeste sud.

Pravni osnov za ovaj zaključak jeste odredba člana 5 Zakona o Izvršnom Postupku, odnosno odredba člana 5 stav 6 Zakona o Izvršnom Postupku koji propisuje da: "*Sud je nadležan da odlučuje u izvršnom postupku i da sprovodi izvršenje sudskih odluka u vezi sa: 6.1. svim pitanjima iz porodičnog prava; i 6.2. vraćanjem radnika i civilnih službenika na posao i drugim nadoknadama*".

Osim toga, Vrhovni Sud ceni da je izvršenje izvršnih dokumenta i za materijalne zahteve u skladu sa načelom zaštite poverioca, što podrazumeva da se postupak treba izvršiti sa što manje troškova kako se ne bi opteretio položaj dužnika.

Odredba člana 6 stav 3 propisuje sledeće: "*Izvršni organ može zaključiti da priroda potraživanja zahteva ubrzano tretiranje slučaja ako postoji legitimni rizik da imovina*

dužnika u tom slučaju ne bude na raspolaganju za konfiskaciju ili da će joj vrednost u velikoj meri opasti u slučaju kašnjenja. Sudija može da prihvati postojanje posebnih okolnosti i da brzo deluje, u slučajevima koji se odnose na zapošljavanje, porodična pitanja, alimentaciju ili dečje isplate ako interesi stranke mogu imati negativnog uticaja kao rezultat kašnjenja”.

Iz citirane odredbe, jasno se utvrđuje da “*Sudija*” može da prihvati postojanje posebnih okolnosti i da brzo deluje, u slučajevima koji se odnose na zapošljavanje, porodična pitanja, alimentaciju ili dečje isplate ako interesi stranke mogu imati negativnog uticaja kao rezultat kašnjenja”. Dakle, naziv “*sudija*” ne može da se zamenjuje sa nazivom “*Izvršioc*”, jer je i iz ove odredbe zakonodavac prepoznao hitnost pitanja za koja Vrhovni sud ovim uputstvom smatra da su u nadležnosti suda kao izvršni organ.

Zakonske odredbe člana 15, stav 1 Zakona o Izvršnom Postupku, propisuju da: “*Novčane kazne predviđene ovim članom mogu se izreći, odlukom suda, za svako činjenje ili nečinjenje kojima se krše odredbe ovog zakona ili odluke izvršnog organa u skladu sa ovim zakonom. Ove novčane kazne se mogu izreći od strane suda po službenoj dužnosti, kao i na osnovu obrazloženog predloga privatnog izvršitelja ako su u postupku koji se odvija pri privatnom izvršitelju ispunjeni uslovi za izricanje novčane kazne*”.

Zakonske odredbe člana 314, stav 1 Zakona o Izvršnom Postupku, utvrđuju sledeće: “*Izvršenje na osnovu izvršnog dokumenta kojim je poslodavcu naloženo da radnika vrati na posao, ili da ga rasporedi na odgovarajuće radno mesto, sprovodi se izricanjem novčanih kazni protiv poslodavca i njegovog odgovornog lica*”, dok se odredbama člana 320 stav 3 Zakona o Izvršnom Postupku utvrđuje se da: “*Rešenjem o izvršenju, sud određuje dužniku rok od tri (3) dana, od dana u kome je uručeno rešenje, da dete predaje roditelju, ili drugoj osobi, odnosno instituciji kome je dete povereno na čuvanje i vaspitanje, pod pretnjom izricanja novčane kazne*”.

Citirana odredba člana 15 stav 1, Zakona o Izvršnom postupku, jasno utvrđuje da novčanu kaznu može izreći sud prema službenoj dužnosti, i na osnovu obrazloženog predloga privatnog izvršitelja ako su u postupku koji se odvija pri privatnim izvršiteljem, ispunjeni svi uslovi za izricanje novčane kazne. Dakle, jasno se ističe da samo sud može da izrekne kaznu, prema tome logično sledi da je novčana kazna bitno sredstvo za sprovođenje odluka iz oblasti porodičnog prava za vraćanje radnika na radno mesto – predaju i oduzimanje deteta, a koju shodno citiranim odredbama također može da izrekne samo sud u postupku za sprovođenje izvršenja.

Vrhovni Sud je odlučio da se ovo upustvo ne odnosi na slučajeve čije je izvršenje dozvoljeno pre datuma izdavanja ovog upustva, jer u slučajevima u kojima je izvršenje

dozvoljeno izvršenje, naplaćene su takse za izvršenje i procenjeni su rokovi dozvoljenosti izvršenja. Kretanje predmeta bi uticalo na finansijski položaj dužnika, što bi bilo suprotno načelu zaštite dužnika i koji bi također stvorio komplikacije vezanih sa rokovima pokretanja postupaka, prema tome na osnovu gore navedenih razloga odlučeno je kao u ovom upustvu.

(Upustvo usvojeno na Opštoj Sednici Vrhovnog Suda Republike Kosova, sazvan 04.02.2021)